

DANSK FRILUFTSLIV



– forum for natur- og friluftsliv

Medlemsblad

91

juni 2013



Formand:

Rasmus Simonsen
tlf. 24 45 36 10
simonsenrasmus@gmail.com

Næstformand

Dieter Toftkjær Sørensen
tlf. 20 82 56 71
toftkjaer@gmail.com

Kasserer:

Thea Jacobsen
jacobsen.thea@gmail.com

Sekretær:

Jesper Lind Nielsen
tlf. 51 51 42 04
thor_dk@hotmail.com

Webmaster:

Lars Lauridsen
lauridsenlars@gmail.com

Redaktion og annoncer:

Martin Johnsen (ansvarsh.)
tlf. 87 55 37 52
mbjohnsen@gmail.com

Terkel Berg-Sørensen
Kamille Bjørn Rohde
kamillerohde@gmail.com

Grafisk tilrettelægning:

Kristian Dueholm Jessen
tlf. 22 97 41 03
dueholm@gmail.com

Forsidebillede:

Helle Harthimmer

Næste udgivelse:

Oktober 2013
Deadline for indlevering af
stof: senest den 1. september

ISSN 0909 – 0614

DANSK FRILUFTSLIV



– forum for natur- og friluftsliv
www.danskfriluftsliv.dk

INDHOLD

Bestyrelsen har ordet	3
Uddannelse og efteruddannelse.	4
Mit friluftsliv	8
Referat fra årsmødet 2013	17
Friluftsprøven	20
Uglegylp	22
Turberetning	24
Turtips	26
Turmad	28
Boganmeldelse	31

FORENINGENS FORMÅL

Foreningens formål er at skabe, udbygge og vedligeholde kontakt imellem personer, der arbejder med vejledning og undervisning i natur- og friluftsliv.

Foreningen skal arbejde for at styrke danske naturoplysning- og friluftslivstraditioner i samarbejde med vore nordiske nabolande med det formål at skabe harmoni mellem menneske og natur såvel som mellem mennesker.

Bladet udgives af Dansk Friluftsliv - forum for natur- og friluftsliv og udkommer tre gange årligt.

nr. 92	okt.	2013	deadline	1. sep.
nr. 93	marts	2014	deadline	1. feb.
nr. 94	juni	2014	deadline	1. maj

ANNONCERING

Det er muligt at annoncere i bladet. Prisen er 1500 kr. for en hel side og 900 kr. for en halv side.

Kontakt den annonceansvarlige for yderligere information om formater og priser.

BESTYRELSEN HAR ORDET

Af Martin Johnsen, ansvarshavende redaktør, Dansk Friluftsliv, mbjohnsen@gmail.com

Foto: Martin Johnsen

.....

Lad der først lyde en stor tak for sidst til dem af jer, som mødte op til årsmødet på Tønballegård for godt en måneds tid siden. Det var en rigtig god, hyggelig, inspirerende og ikke mindst tankevækkende weekend. Årets tema »Teknologi og friluftsliv« blev diskuteret fra forskellige perspektiver - ikke mindst Carsten Nielsens oplæg om, hvordan hans personlige turudstørsliste havde varieret gennem årene gjorde indtryk på mig. Hurra for teknologien! Endnu engang tak til alle oplægsholdere - og jeg har lovet at sige, at kayaklog-app'en nu er tilgængelig i appstore (også til Apple)... Indeværende blad sætter fokus på

person og profession. På mange måder bygger indholdet videre på Dansk friluftsliv nr. 67 fra 2006, som var et temanummer om friluftsliv og profession. Peter Bentsen skrev i daværende blad en rigtig fin og oplysende artikel om undervisning og vejledning i friluftsliv som profession. Hvis I har glemt indholdet, så kan jeg kun opfordre jer til at genlæse teksten. Den arbejder bl.a. med velfærdstrekanten og friluftslivet i samfundets forskellige sektorer - den offentlige sektor, de frivillige organisationer, civilsamfundet og markedet. Fire sektorer som stadig er i spil i dag. Sektorer, hvor det at arbejde med friluftsliv er muligt. I disse år er uddannel-

sesperspektivet centralt, og i den forbindelse har Tom Kristiansen fra KU skrevet en artikel om perspektiver på friluftslivet som felt i en uddannelsesmæssig kontekst. Efterfølgende har samtlige bestyrelsesmedlemmer og suppleanter skrevet om »Mit friluftsliv«. Der er ikke blevet skrevet ud fra nogen rammesætning, så indholdet er subjektivt og værdiladet. Desuden finder I referat fra årsmødet og en billedcollage med stemningsbilleder fra årsmødet. Anden del af bladet indeholder de faste artikler - vi håber endnu engang, at I finder glæde ved og inspiration til tips, ture, mad osv. God læselyst.



UDDANNELSE OG EFTERUDDANNELSE

- mellem person og profession

Af Tom Kristensen, ekstern lektor, idrætssociolog, Institut for Idræt og ernæring, Københavns Universitet, tkristiansen@ifi.ku.dk

.....

I mit daglige virke som underviser og vejleder ved Fleksibel Master i friluftsliv, Pædagogisk Diplomuddannelse og friluftslivlederstudiet ved henholdsvis Institut for Idræt og Ernæring, Institut for Geovidenskab og Natur, Københavns Universitet, har jeg indfanget en interesse for faglig nysgerrighed og fornemmelse for at komme videre med mere uddannelse. Interessen har vist sig som faglig fordybelse i natur og udeliv. Gennem årene er det blevet tydeligere, at flere studerende er startet på friluftslivlederuddannelsen og diplomuddannelsen for derefter at bevæge sig mod masterstudiet i friluftsliv.

Denne bevægelse - denne sociale mobilitet har jeg fulgt. Derfor har jeg valgt at skrive nedenstående artikel for at debattere og diskutere med personer og professioner, der befinder sig i feltet friluftsliv.

Når felt og felt-begrebet trækkes ind er det udelukkende ment som en teoretisk konstruktion, eller tankemodell, der kan hjælpe os til at få øje på de (professions)interesser eller kampe, der også foregår inden for dette felt (se note 1). Analysen af »kampen« i feltet bliver herefter at finde de modsætninger og magtrelationer, forstået som menneskepositioneringer, der enten fastholder eller ændrer strukturen - i

feltet. Det er her habitus begrebet bliver aktuelt (se note 2).

Teorien om habitus bliver til en reproduktionsteori, når den benyttes til at forklare, hvad det er der er årsag til og medbestemmende for, at de samfundsmæssige, strukturelle sammenhænge gentages og lovgøres, når vi eksempelvis beskæftiger os med feltet friluftsliv. Habitus bliver derfor i denne sammenhæng det formidlende led mellem systemet på den ene side og aktørernes opfattelse af situationen og deraf følgende handlinger/praksisser på den anden. Mennesker optræder som aktører i felterne, og forudsætningen for at man kan deltage er, at man kan spille spillet. Det kan aktørerne, hvis feltet med dets positioner/hierarkier/regler har »sat sig i dem« eller sidder på rygraden. Habitus bliver basis for aktørernes deltagelse i magtspillene i felterne, og habitus viser sig/fremtræder som de strategier og de opfattelser af situationen som aktørerne gør brug af i magtkampene for et felt.

Forforståelse/selvanalyse

I min personlige kerne (habitus) er den primære socialisation formet og præget af et lærermiljø, postnummer 2650, Hvidovre. Den sekundære socialisation er formet af Københavns Boldklub, KB, Eriksminde Ulveunge Division 1, eliteidrætsmiljø i 70'erne

og Københavns Universitet; ikke mindst en 10-årig eliteidrætsperiode præget af konkurrence, præstation og forsagelse ligger skruet ind og placeret i min personlighed og habitus.

Transitionen, eller overførslen af ressourcer og kapital fra det præstationsorienterede sportsmiljø kan ses - kan jeg se mig selv (?) (Bourdieu 1996) som en slags strukturel homologi mellem et sportsfelt, hvor arbejde (træning, disciplin) og nøjsomhed (asketisk livsførelse, forsagelse) udmøntedes i 'profit'-maksimeringer som DM, NM, VM, OL nominering og et uddannelsesfelt, hvor karakterer, titler og position i uddannelsesfeltet kan stå for - udbytte. (Munk 2001)

I analysens forlængelse kan det formentlig gøres gældende, at den 'beskadigede' sportssjæl er blevet rehabiliteret af den skolegjorte sjæl! Sagt med sociologerne Pierre Bourdieu og Max Weber er konverteringen af sports-kapital tilsyneladende blevet vekslet til uddannelses-kapital.

Ud af ovenstående kan det tydeliggøres, hvorfor jeg beskæftiger mig med uddannelse. Hvorfor uddannelse og skolegørelse har sat sig - og er blevet styrende for personligheden.

(Ud)dannelse

Uddannelse er blevet passwordet til det hyperkomplekse og reflek-



sive samfund. Et samfund med fokus på, hvad kan jeg - blive til. Der tales ligefrem om det reflektive projekt, om at skabe sig selv gennem uddannelse. Det er godt for individet, godt for samfundet og godt for vidensdelingen.

Fokus på »education, education and education« kan derfor ses som et samfundsmæssigt pålæg, eller krav i forhold til unges kompetence, men også i forhold til omstillingsparathed (efteruddannelse) på arbejdsmarkedet.

I takt med, at samfundet udbyder nye tværgående uddannelser 'tyn- ges' uddannelsessigten dog af de mange uddannelsessøgende. Mange 'kravler' opad i det meritokratiske samfund, fordi uddannelse/ efteruddannelse 'sælger billetter' til at komme op - og videre i et krævende samfund.

Uddannelsesforskerne tilskynder udviklingen og billiger den øgede mobilitet i videnssamfundet (Cal- lewaert 1989).

De nye uddannelser og de nye efter- og videreuddannelser lægger derfor op til, at de travle professionsudøvere holder sig ajour, fordi kravet til bl.a. menneske-professionerne (lærere, pædagoger) om personlig, empatisk troværdighed er et stadigt voksende krav med stærk risiko for privat, personlig og social udtømning. Udbrændthed og social lidelse er symptomerne. Dertil kommer, at professionerne, lærere og pædagoger i det supermoderne er blevet underlagt styrings-tænkninger, rationaler (new public management) der udmønter sig i krav om standardiserede koncepter, kvalitetskontrol og målbare resultater (Prieur 2010). Professionerne er under og underlagt pres og forandring.

Der lægges derfor op til professi-

ons-samarbejde i tværfaglighedens navn (lærer, socialrådgiver, sygeplejerske, pædagoger) fordi én profession ikke alene er i stand til at løse de stadig stigende velfærdspolitiske problemstillinger (Sommer 2012, Steensen 2003). De offentlige professioner har både mærket pålægget og forstået, at opkvalificering er kapital.

I det efterfølgende har jeg udvalgt tre (efter)uddannelser og tre kvinder og stillet dem følgende spørgsmål:

- 1) Hvordan og hvorfor tilskyndelsen til (efter)uddannelse netop pegede i retning af natur- og udeliv?
- 2) Hvordan har efteruddannelsen opsamlet og genereret indsigt og kapital, der på sigt kan veksles til position og (politisk) indflydelse i det felt, jeg vedbliver at kalde friluftsfeltet?

Johanne repræsenterer friluftsvejlederuddannelsen. Mette diplomuddannelsen, Natur og udemotion. Majbrit masteruddannelsen i Friluftsliv.

»Utæmmet kreativitet«

Johanne udtrykker, at »friluftsliv-

rummet rummer et potentiale som ikke i tilstrækkelig grad er blevet inddraget i læringen. Feltet læring er i alt for høj grad styret af skole og skolegørelsen, dvs. den institutionelle formning som lektier og bogstof får viklet individet ind i. Naturen og uderummet rummer en 'modstrømspædagogisk' retning som er nødvendig og frugtbar for læringsfeltet. Læringsfeltet bør udvides med en pædagogisk forståelse for at tilføre individet noget, der kan handles på - og der har naturen sin helt egen kreativitet, men når det er sagt, så er naturfeltet under stærkt pres af idrætsfeltet, fordi idrætten med sin egen selvfølgelighed er så dominerende, men også så selvindlysende at trække foran rationaler som sundhed, motion, adventure og terapi - ude naturen. Derfor spørger jeg ofte mig selv, hvilke rationaler, begrundelser er styrende for min praktik i efterskolen? Er jeg selv som person og profession ligeså splittet og fremmedgjort i naturen som de børn jeg underviser? Når jeg tænker på, hvordan jeg bruger mit praktiske mesterskab, dvs. al den praktiske færdighed, jeg opnåede ved at tage vejlederuddannelsen, så er det helt



tydeligt i dag, at jeg trækker på noget jeg kalder 'snarådighed', eller tavs viden.

For gennem vejlederstudiet har jeg opsamlet en rygsæk fuld af praktiske færdigheder og pædagogiske begrundelser, jeg øser af hver gang, jeg er i naturen med børnene.

Af og til tænker jeg på, hvordan jeg kan veksle min lærer- og vejlederuddannelse?

Er det overhovedet nødvendigt? Til det vil jeg svare, ja - over tid, fordi meget er i bevægelse. Skolen, naturen og samfundet. Så - vi (lærerne) må følge med.

Fleksibel Master Friluftsliv er nærliggende for mig - på et tidspunkt. Det er et studium, hvor teori og praktik som min profession står i indbyrdes forhold til hinanden. Det er det, jeg forstår ved en forskningsbaseret professionsuddannelse.«

”Scout forever”

Mette understreger »at Pædagogisk Diplomuddannelse i idræt har været chancen for mig i en uddannelsessammenhæng at få proble-

matiseret udeskole og natur som et udvidet læringsrum, der bør udforskes.

Det står helt klart for mig, at jeg er formet af naturen, og det går langt tilbage. Så tilskyndelsen og motivationen for at komme videre ad det spor og få lagt teori oven på min praktiske erfaring har været en af styrkerne ved min diplomuddannelse.

Det, at vi er forskellige professioner, der bliver sat sammen for at se eller læse problemstillingerne ud fra hinandens forskellighed bringer os som professioner tættere sammen i vores daglige arbejde.

Jeg synes, jeg med Pædagogisk Diplomuddannelse får mulighed for at udvide, perspektivere og problematisere mit professionelle liv som underviser og vejleder. Jeg vil gerne have fingrene i suppen og jeg tror, at friluftsfeltet er en af vejene til at udforske - 'den gode anderledes-hed'.

Uddannelsen har givet mig blod på tanden til at udvikle og lede naturprojekter, der sundhedsfremmer, men også til at reflektere over,

hvorfor denne diskurs og dette tankemønster (dette rationale, min understregning) er på vej frem. - Hvoraf kommer den?

Jeg vil vide det hele. Den nysgerrighed og min iboende sociale energi har en Pædagogisk Diplomuddannelse i idræt være med til at fremme«.

”Klædt på”

Majbritt nævner, at »min uddannelse er oprindelig lærer, men derudover har jeg været i Bø og er dér blevet friluftvejleder. En meget praksisrelateret uddannelse. I mit nuværende job som lærer og naturfaglig koordinator i Vallensbæk Kommune, og med fingeren på pulsen i skolen, har jeg en vigtig position for at kunne se og overskue, hvad der bevæger sig i skole- og friluftsfeltet.

Masteruddannelsen i friluftsliv har gjort mig suverænt stærkere i både faglige som personlige situationer også i forvaltningen.

Mine begrundelser og argumentationer træder skarpere igennem, fordi jeg har lært, at dokumentation, validitet og gyldighed omkring projekt-udvikling og projekt-evaluering er vigtige begreber, når der skal arbejdes på tværs af sektionerne til fremme for den velfærdspolitiske diskurs.

Som konsulent optræder jeg hjemmefremt både i min egen forvaltning som fremmede forvaltninger. I Børn og Kulturforvaltningen som i Sundhedsforvaltningen oplever jeg en faglig styrke, der bl.a. er udviklet gennem mit masterstudium. Det tværprofessionelle og det tværsektorielle er i min travle konsulenthverdag daglige udfordringer, fordi nye rationaler og professionsprog er under stadig udvikling også - i forvaltningerne.«



Person og profession

Uddannelse kan således i forlængelse af ovenstående tre 'portrætter' siges at eksistere i splittet mellem habitus på den ene side og professionshabitus på den anden. Kunne det tænkes, at vi har en slags 'former' der leverer energi og 'strøm' til de valg, og de 'til-trækninger' vi gør os om, hvilken uddannelse/efteruddannelse vi går i gang med? Er disse valg helt vore egne? (Bourdieu 1996).

Fra uddannelsesforskningen ved vi (Munk, Jæger 2006, Hansen 1995) at der eksisterer mønstre i form af sociale mønstre, der har at gøre med, hvem vi er, hvilken skolegang vi har haft og forældrenes skole- og uddannelsesbaggrund. Forskningen nævner, at vi skal passe på ikke at lade os narre eller bedrage, fordi valgene og beslutningerne ikke udelukkende er vores egne.

Der eksisterer med andre ord en slags sammenhæng mellem social baggrund og den uddannelse, vi slutter med at vælge - og blive. Valget kan lidt magisk udtrykkes som 'den skjulte hånd' eller det at 'dukkeføreren' har haft (usynlig) indflydelse. (Bourdieu 1994)

Så 'formen' eller habitus'en har ordnet det så snedigt, at der er tale om en slags gentagelse (social arv) Måske endog en kulturel og social reproduktion, så det til stadighed er de samme praksisser, de samme personer og professioner, der gør sig gældende, og bliver gjort gældende - af andre professioner (Bjerg et al 1985). Hvoraf kommer denne gentagelse? Hvilke professioner indtager positionen som de dominerende? Hvem bliver ladet tilbage som de dominerede?

Svarene på ovenstående problemstillinger vil på sigt kunne blive diskuteret og problematiseret i

Dansk Friluftsliv, idet det ser ud til, at polerne habitus, professionshabitus og felt danner baggrundstæppet eller kulissen til forståelse af de (politiske) kampe, der udspiller sig - i feltet?

Noter

1. *Felt*: Et moderne samfund kan ifølge Pierre Bourdieu opdeles i en række felter, det vil sige en række afgrænsede og forholdsvis selvstændige områder. Et felt kan altså siges at være et socialt område, hvor der i en reelt eksisterende ramme foregår en kamp om ressourcer og magt. Feltet kan defineres af det, der kæmpes om - eksempelvis penge, (forsknings)politik, magt, ære osv. Eksempler på felter kan således være det politiske system eller uddannelsessystemet og man kan således gennem eksempelvis avancement i uddannelsessystemet blive optaget og på den måde være med til spillet eller kampen om magten, forskningen, udviklingsarbejdet i det pågældende felt.

2. *Habitus*: Den sociale realitet (individ og samfund) som vi lever i har ifølge Pierre Bourdieu et dobbelt liv. *Den eksisterer i den sociale og materielle verden uden for individerne i form af felter (institutionerne) men den eksisterer/sidder også i individerne*. Kort sagt kan det siges, at habitus er den sociale virkeligheds eller felternes eksistens - i individerne.

Litteratur

Bjerg J. et al (1985) Kulturel og social reproduktion i klassesamfundet og uddannelsessystemets udvikling i: Tidsskrift för Nordisk Förening för Pedagogisk Forskning
Bourdieu, Pierre (2004) Udkast til en selvanalyse Reitzels Forlag
Bourdieu, Pierre, Joïc J.D. Wacqui-

ant (1996) Refleksiv Sociolog - mål og midler Reitzels Forlag
Bourdieu, Pierre (1994) af praktiske grunde - omkring teorien om menneskelig handlen Reitzels Forlag

Callewaert, Staf (1989) Uddannelsesfilosofi. Frankfurterskolens kritiske teori og Pierre Bourdieus sociologi i: Pædagogik - en grundbog til et fag red. Jens Bjerg (s 453-480) København. Hans Reitzels Forlag
Hansen, Erik-Jørgen (1995) En generation blev voksen. København: Socialforskningsinstituttet.

Munk, D. Martin (2001) Social elimination - uddannelse som social ulighed og strukturel homologi

I: Praktikker i erhverv og uddannelse red. Karin Anna Petersen, Akademisk Forlag

Prieur, Annick (2012) Velfærdstatens professioner i forandring I: Social Kritik 124: 2010 Professioner i forandring

Prieur, Annick & Carsten Sestoft (2006) en teori om praksis I: Pierre Bourdieu - en introduktion

Reitzels Forlag

Sommer, Gitte H. & Søren Gytz Olesen (2012) På vej til professionerne - rekrutteringsmønstre og professionsidentitet blandt studerende ved danske professionsuddannelser VIA-SYSTIME

Sommer, Gitte H. (2011) Professionsfeltet: Sociale relationer og symbolske kampe I: Professionernes sociologi og vidensgrundlag VIA-SYSTIME

Steensen, Jette (2003) Profession og personlighed set i lyset af velfærdsstatens omstrukturering

I: Person og profession - en udfordring for socialrådgivere, sygeplejersker, lærere og pædagoger, Billesøe & Baltzer

MIT FRILUFTSLIV

Bestyrelsesmedlemmernes beretninger om deres friluftsliv

.....

Af Helle Harthimmer

Stående med vaders i en af skovens mindre søer, opsmøgede ærmer og fiskeskæl siddende langt op ad armene er min ideelle arbejdsdag i gang. Som ansat på en naturskole og med en pædagogisk og friluftsmæssig baggrund, ser jeg mit arbejde som et miks af forskellige interesser og uddannelser, der med et enkelt erhverv gav mening i en kontekst af natur, kultur og friluftsliv.

Naturformidling for børn i alderen 0-6 år er meget mere end direkte læring om natur, dyr og planter. Du skal være klædt på til et møde med børn i en ramme, hvor alvor og leg mødes.

Alvor - fordi du har et formål, nemlig at kunne skabe sammenhænge mellem naturens verden og børns verden. Du skal som naturvejleder kunne tilvejebringe

overordnede emner som eksempelvis naturens kredsløb og deraf lære andre at tage ansvar for naturen. Du bør være katalysator for at udvikle børns forståelse for at kunne identificere sig med naturen.

Det er min pligt at kunne skabe et natursyn, hvor aftrykket blandt andet er skabt ud fra børnenes egne spor, når de har været i nærkontakt med naturen. Oftest er børn overraskende poetiske, berigende og omsorgsfulde over for det naturen viser dem i sin rå form, som en død fugleunge vi ser på vores rævetur. Det er interessant at kunne sætte store tanker om livet, døden og forgængelighed på dagsordenen, når du står med 12 særdeles spørgelystne og undrende unger.

Leg - fordi du absolut må besidde et kreativt og legende gen, når du er den eneste, der stikker fysisk op over små mennesker i flyverdragter på ca. 1 meters højde. At være i god kontakt med sig selv og sit eget finurlige og til tider lidt krøllede sind er en god kompetence.



En fundamental ændret opfattelse af mig selv mødte jeg under mit friluftsvejlederstudie på Høgskolen i Telemark. Her kom jeg i øjenhøjde med mine egne erkendelser, begrænsninger og selve livsnerven ved at hænge i en bræspalte og stole på mine holdkammeraters evne til at have forstået opgavens mål, at få mig op i en fart og ikke stå og diskutere z-taljer mv.

Jeg kom i synk med mig selv ved at balancere på kanoens kant med fødderne og lege fuldblodsindianer, der med list og snilde skulle erobre fjendens kanoer en sen natte-time på en norsk elv.

Friluftslivet som frivillig udfoldelse medvirker jeg til via »Friluftskorpset«, hvor jeg 1-2 gange om året stiller min kompetence til rådighed for offentlige arrangementer. Her har jeg instrueret i kajak for kvinder mellem 30 og 60 år. Dette er glade og optimistiske aktiviteter for uprøvede folk, med afgang fra Amager Strand Park.

Blandt kæreste, familie og venner lever jeg helst, som de kender mig, mit liv til vands det meste af året. Med en kano, turkajak eller havkajak og altid gerne iført lidt uld.

Min sidste længerevarende vandretur var i februar og gik til Patagonien, hvor vinden blæste uafbrudt og vi fik set Mount Fitz Roy på afstand, men fra sin smukkeste side.

Naturvejlederuddannelsen, som jeg p.t. er i gang med, gør mig rustet til min rolle som igangsætter af opgaver, friluft aktiviteter, naturformidling og skaber fokusering på udviklingsmuligheder af didaktiske mål, hvilket til tider kan være krævende at få formidlet for børn på en enkel og barneklog måde.

Jeg ser mit snit til at proppe dagen på naturskolen til med et væld af friluftsoplevelser og naturaktiviteter, fordi jeg har et ydmygt håb om, at jeg på sigt kan skabe en flig af åbenhed over for den trang til natur, vi mennesker har iboende i os, og som vi udlever på forskellig måde efter livsstil og menneskelige betingelser. Kan jeg være en, der er med til at skabe børns forbindelse til naturen og børns lydhørhed overfor naturen, synes jeg mit mål som natur- og friluftsvjleder er opfyldt.



Af Rasmus Simonsen

Profession: Højskolelærer på Silkeborg Højskole. Underviser på skolens Friluftslivlinje, valgfag: Havkajak, Adventurerace og et naturvidenskabeligt/filosofisk fag med titlen »Økologi«. Er desuden ansvarlig for skolens tre uger lange eksplorer rejse til New Zealand.

Jeg har realiseret drømmen om at arbejde stort set fuld tid med min interesse – friluftsliv. Dog er virkeligheden naturligvis mere nuanceret, for det jeg drømte om at lave professionelt, rummer heldigvis og desværre mange andre udfordringer end det friluftsliv, jeg personligt blev så inspireret af.

Kritisk perspektiv: Hvis du vil kvalificere dig til at arbejde professionelt med friluftsliv i Danmark i dag, bør du læse jura! For at kunne færdes med en gruppe i det danske landskab, er det at kunne formidle natur og kultur underordnet, det vigtigste er at kunne begå sig i reglerne for, hvordan man søger tilladelser til, hvor man må hvad osv. Begiver man sig ud på vandet komplicerer det blot udfordringerne, særligt nu hvor det handler mere om at kunne danse med Søfartsstyrelsen end at danse på bølgerne. Hvis aktiviteten ikke passer i forsikringsselskabernes kassetænkning bliver det nærmest uoverskueligt. Derudover skal man kunne sin

logistik. Her vælger jeg at se fuldstændig bort fra, hvad der kræves, hvis man vil være selvstændig erhvervsdrivende inden for friluftsliv. Så ærlig talt - mine friluftslivsoplevelser er begrænset af netop den professionelle dimension.

Positivt perspektiv: Jeg holder heldigvis meget af de udfordringer der er ved at være professionel friluftslivsudøver. Det at skulle planlægge ture for andre, vælge område, turform, overnatningsform og forplejning, synes jeg er utrolig interessant og udfordrende. Det vigtigste for mig er, at vi vil eleverne (som vi kalder dem i Højskoleverdenen) noget med det friluftsliv, vi præsenterer dem for. Her er det tekniske og mestringen naturligvis også vigtig, men det vigtigste er de værdier, vi vil formidle med det vi laver. Vi skal ville eleverne noget mere end det rent tekniske. Det kan naturligvis gøres ved at være i kritisk opposition til det øvrige samfund, men det gøres bedre ved at eleverne oplever nogle værdier i friluftslivet de ønsker at realisere i deres øvrige liv. Når jeg oplever det ske bliver min egen friluftsoplevelse beriget af netop de aspekter som den professionelle tilgang til friluftslivet kræver.

I mit professionelle friluftsliv er iscenesættelsen det vigtigste. Hvis jeg sørger for at vælge det rigtige og smukke naturområde, hvis jeg vælger udfordringer der passer til elevernes formåen, hvis jeg laver et tur-

madskoncept med omtanke, så ligger formidlingen af værdierne i oplevelsen. Noget vækker måske undren, og elevens spørgsmål giver lejlighed til at italesætte de værdier og tanker der ligger bag.

Af Dieter Toftkjær

Mit professionelle friluftsliv udspiller sig på Rude Strand Seniorhøjskole. Det består blandt andet i vandreture fra 3-10 km længde mellem 1½ time til 4 timer. Der er både natur- og kulturfortællinger, masser af sansestimuli, høj puls og strabadser udover det daglige liv som senior. Der er fagfaglig fordybelse og egen refleksion. Der er rekreative stunder og reminiscens. Vi arbejder i skov, strand og på åbne landbrugsarealer. Derudover holder jeg foredrag om »det gode liv«, »Dansk natur gennem pennen« og »Det Tabte Land - af Kjeld Hansen«. Sidst er der motionen, som jeg varetager - oftest inde, dog ude i juli, august og september med mulighed for at bade i havet.

Jeg arbejder ¼ af min tid på et lille landsted, med høns, ænder og skovbrug og dyrker egne grønsager.

Jeg er i år, og som tidligere, censor for de studerende på Paul Petersens Idrætsinstitut på basisfriluftslivmodulet.



Indenfor den frivillige sektor er jeg bestyrelsesmedlem i Dansk Friluftsliv - derudover er der ikke megen tid til andet frivilligt arbejde.

Mit private friluftsliv - tja, der bliver fyret en del bål hjemme. Og lavet mad over det med familien. Der bliver cyklet en del både til og fra skole, men også på banestien (Silkeborg – Horsens) der kører lige forbi Vestbirk rideskole som er vores næsten nabo - vi kan ser derop.

Jeg løber til det løse i mine mellemtimer, ofte på kysten ved Saksild Strand. Får i den forbindelse også nogle gode dukkerter.

Jeg prioriterer to forlængede weekender om året med to gode kammerater i kajak – sidste år gik turen til Horsens Fjord, i år Samsø rundt.

Ellers får jeg cyklet mountainbike omkring Sukkertoppen, Yding og Ejler Bavnehøj (toppen af Danmark).

Af Jesper Nielsen

Hvad laver ham sekretæren rent friluftsmæssigt?

Hvis jeg skal svare ud fra de sidste 14 dage, hedder det at hugge og stable brænde til næste fyringssæson!

Den store og dejlige ting, der er sket for mig indenfor de sidste tre år, er, at jeg er blevet husejer og bonus far til tre dejlige børn. »Bivirkningen« er at tiden til ekstra arbejde og friluftsture er krympet betragteligt.

Hvis jeg skal være helt ærlig, så er den vinkel, hvor jeg arbejder mest med friluftsliv, professionel, når jeg står bag skranken hos en af Fyns store udstyrsbutikker om lørdagen. Nå ja, jeg prøver da at få så meget som muligt klemmt ind i mine timer på den specialfriskole, hvor jeg er lærer.

Tilbage i tiden har jeg dog tjent penge ude i den frie natur - ved at være instruktør på teambuilding, højrebsbaner og kajak i Danmark, udenfor landets grænser som vandre-, rafting-, kajak- og vinterfjeldsguide. Rent friluftsfagligt er jeg, som så mange andre, fundet i spejderbevægelsen, og jeg har været aktiv i deres fjeldgruppe. Ellers har jeg været elev på »Projekt Aktiv« - en étårig friluftsmedarbejder-uddannelse tilbage i midt 90'erne. Da jeg tog min læreruddannelse på Den Frie Lærerskole, sørgede jeg for at få så meget friluftsliv



som muligt ind i læreruddannelsen (var faktisk med til at få det oprettet som linjefag for de efterfølgende år-gange). Efter et år ude i virkeligheden savnede jeg den akademiske verden, og tilbragte de næste to skønne og aktive år i Telemarken i Norge, hvor jeg blev bachelor i friluftsledning. Der har selvfølgelig også været en masse teknikkurser gennem tiden.

Alt i alt må jeg konkludere at familieture og få havkajakture er det aktive »ude«-friluftsliv, jeg får det til i øjeblikket. Men dette er vel heller ikke så dårligt endda???

Af Kamille Bjørn Rohde

mit friluftsliv er hovedvægten på det uorganiserede friluftsliv. Det jeg gør for min egen skyld, det der gør mig glad i låget og giver mig ømme muskler. Det der giver mig fordybelse og samhørighed med naturen og de mennesker jeg deler nuet med. For mig er mit friluftsliv den måde, jeg lever mit liv på, og den ideologi jeg lever mit liv efter. Det gør mig til det menneske jeg er og øver derigennem indflydelse på



den måde jeg møder andre mennesker, fx i mit arbejde som underviser.

Siden jeg var 3-4 år har jeg samlet fossiler og min geologiske interesse har sendt mig på de skønneste afveje over hele kloden - som skattejæger på jagt efter det der for mig er det sande guld.

Jeg sejlede meget, da jeg var ung, store træskibe, og duften af tjære fyldte al min fritid, mens jeg uddannede mig til lærer. I dag er det mest kajakken der fylder.

Som artist opdagede jeg det fantastiske sus ved at arbejde i højderne, ud af vinduer, på mure og tage, der senere ledte til et arbejde som sikringsunderviser i vertikal dans og areal performance for unge akrobater. Den viden der skulle til, fik jeg gennem træklatringer.

Et år på friluft vejlederuddannelsen i Viborg, med instruktøruddannelse i klatring, kano og vinterfjeld blev skelsættende for mit liv. Hvor jeg før ofte var ude, men også som regel sov inde, kom der nu fokus på at være på tur, det simple lejrLiv, sammenholdet og soloturene. Jeg fik fokus på den måde jeg underviste på, gennem »et fælles tredje«.

Gennem uddannelsen har jeg fået et fantastisk netværk af folk med samme interesser som mig. Jeg tager hvert

år med de nye studerende på uddannelsen til Norge og arbejder frivilligt som vejleder, både for at give så meget som muligt videre af den indsigt jeg nu har og for at udbygge mit netværk. Desuden er min deltagelse i Dansk Friluftsliv også en enestående mulighed for at danne netværk.

Efter uddannelsen sagde jeg jobbet på Gøgler skolen i Århus op og prøvede mig i et par år frem som heldags skoleunderviser og højskolelærer. I dag underviser jeg i Naturfag og udeliv på SOSU Aarhus, hvor vi bl.a. har en klatrepæl jeg får lov at regere over. Jeg har endnu ikke helt knækket koden med at få så meget friluftsliv ind i mit arbejdsliv som jeg gerne vil, men er glad for mit arbejde og har ikke så travlt. Det løser sig nok.

Til gengæld tager jeg på rigtig mange ture i min fritid. Gennem sociale netværk på bl.a. Facebook arrangerer jeg eller mine venner hvert år klatretur til Sverige, kajakture, julemøder og »Mors rundt« - indtil videre både på ski, i kajak og til fods...det kommer til at tage mange år forhåbentlig. Derudover vandrer jeg i bjerge og besejler havene. Det er ikke så ringe endda...

Af Martin Johnsen

Da jeg var dreng bestod mit friluftsliv udelukkende af fiskeri - herhjemme på kysten, i åen og i søen samt ture til Norge og Sverige efter ørred og stalling.

I 10. klasse gik jeg på Onsild Idrætsefterskole. Her startede en lærer et nyt fag op - friluftsliv. Det var fiskeri, kano, træklatringer (i selvbundne seler med blå nylonreb...), pionerarbejde, bål og bålmad.

I gymnasietiden bestod mit friluftsliv af cykelturen til og fra gymnasiet... - og måske en enkelt fisketur efter havørreder i Karup å. Alt krudtet blev brugt på musik.

Det år, jeg tilbragte hos Den Kongelige Livgarde, indeholdt mange basisfriluftslivselementer, men det var ikke noget, jeg på daværende tidspunkt, forbandt med friluftsliv. Det skyldes nok fraværet af »værens dimensionen« - når vi var ude, var det oftest i øvelsesregi med løskrudt og fjender i horisonten.

Mit friluftsliv i dag bærer i høj grad præg af det højskoleophold, jeg havde på Idrætshøjskolen i Sønderborg. Seks måneder med havkajak, surf, overnatningsture, mine første erfaringer med vinterfjeld og overnatning i snehule, kano, o-løb, MTB, adventure race og meget mere. Jeg havde en fantastisk underviser, som fortalte om at studere idræt på Universitet og friluftslivsstudier

i Norge. Jeg var fuldstændig solgt – og bestemte mig faktisk for, at det måtte jeg opleve.

Efter et halvt år som backpacker med x-antal overnatninger i telt, adskillige vandreture og mere adventureprægede friluftsoplevelser begyndte jeg på idrætsstudiet i Aarhus. Et studie, hvor også friluftsliv var højt prioriteret, og hvor jeg igen gennem fantastisk undervisning blev fuldstændig hooked. På biologistudiet fik jeg en mere grøn naturfaglig tilgang til det brede friluftslivsgreb – et studie jeg primært valgte, fordi jeg gerne ville vide noget mere om planter, dyr, svampe, økologi m.m. som kunne berige mit friluftsliv. Også i fritiden under mine studieår blev der friluftet en del – som klatreinstruktør og havkajakinstruktør og som friluftslivsvejleder på DGI Karpenhøj. Mit sidste studieår tog jeg på nordisk bachelor i friluftsliv – en praktisk og teoretisk friluftslivsuddannelse i Norge, Sverige og Danmark. Et studie som på mange måde splittede det nordiske friluftslivsbegreb i atomer – det var et komparativt studie som dykkede ned i henholdsvis dansk, norsk og svensk friluftsliv.

Som nyuddannet kandidat var jeg så heldig at blive ansat på DGI Karpenhøj som friluftslivsvejleder. 3½ år arbejdede jeg med natur og friluftsliv i et fantastisk miljø med andre friluftslivsvejledere og naturvejledere. Det var kurser, events, undervisning på friluftslivsvejlederuddannelsen, offentlige ture og arrangementer og meget mere. Det var alt fra spis dit ukrudt, havkajak,

vandreture og geocaching til adventure race og team-building.

De sidste 2½ år har jeg arbejdet som underviser på Pædagoguddannelsen i Viborg i linjefaget Værksted, natur og teknik – et fag hvor jeg slår et slag for udepædagogikken, basisfriluftslivet, det nære friluftsliv med fokus på dyr, planter og økologi. Dette bliver krydret med enkelte overnatningsture i ind- og udland – alle med en bred vifte af forskellige friluftaktiviteter. I perioder er jeg så heldig at have undervisning på friluftslivsvejlederuddannelsen i VIA UC.

Hvis jeg skal sige noget generelt om mit friluftsliv, så må det være, at jeg er stor fan! – det gælder de mange naturoplevelser, de fysiske aktiviteter og selve skiftet fra inde til ude. I dag er jeg stort set lige glad med, om jeg cykler på min MTB i skoven, sover i en hængekøje i trætoppen, ror i havkajak, fisker ved åen eller overnatter i en snehule – jeg finder stor glæde ved det hele. Det er mit friluftsliv.

Af Tejs Møller

Mit friluftsliv, siger du? Ja, hvor skal jeg snart starte? Magen til mangfoldigt spørgsmål skal man da lede længe efter. Er det når jeg kitesurfer i udkanten af København? Samler svampe i de nordsjællandske skove? Tager på toptur på ski og





snowboard i de spidse fjelde på Vestlandet i Norge? Klatrer lange ruter i Pyrenæerne i Spanien? Har en gruppe med på tur i Himalaya i flere uger? Eller drager alene ind i de peruvianske Andesbjerge uden nogen videre specifik plan om hvor og hvornår jeg har tænkt mig at komme ud igen? Eller er det måske et sammenfurium af det hele?

En mangefacetteret sag, dette fænomen, er der vist ingen tvivl om. Men hvis du spørger til mit friluftsliv; hvad er det så der dukker op? Udover selvfølgelig, at mangfoldigheden er et kendetegn, er der begyndt at vise sig et mere klart billede af hvor mit friluftsliv bevæger sig hen. Eller i hvert fald dele af det.

Jeg har vel nærmest bevæget mig baglæns. I hvert fald hvis jeg sammenligner mig med det der synes at være tidens trends og brede tendenser. Jeg har ladet dele af den norske friluftstradition være styrende for hvor jeg lægger mit fokus. Ladet mig inspireres af klassiske figurer som Næss, Faarlund og Tordsson.

Et hurtigt tilbageblik kan måske være med til at forklare denne udvikling. I sin tid startede jeg mine studier i naturvidenskab på RUC, med en klart defineret plan om at skulle læse miljøplanlægning. Det stod dog hurtigt klart, at naturvidenskaben ikke bragte megen egentligt oplevet natur med sig, og jeg følte mig såle-

des ganske fjernt fra det fænomen, jeg var kommet for at studere. Således hændte det, at jeg endte på friluftslivsstudiet i Norge og begyndelsen af det, der i dag er mit friluftsliv.

Dybt fascineret af både landskab og kultur lå der stadig en rest af det, jeg i udgangspunktet søgte med mine studier; altså den naturbeskyttende tankegang. Så da jeg efter et par år havde prøvet kræfter med en brav del af fjeldenes udfordringer begyndte jeg at søge et højere mål med friluftslivet. Det var, som om den gode oplevelse ikke var helt nok i sig selv. Som om der skulle være et bagvedliggende formål, når nu det optog al min tid.

Det var her jeg til min store glæde blev bekendt med den grundlæggende naturbeskyttende tankegang ved friluftslivet. Økocentrismen, økofilosofien, dypøkologien og hele Faarlund-skolen. Tænk at kunne bruge disse fantastiske oplevelser i naturen til at skabe en bedre fremtid! Nu gav det pludselig bedre mening at arbejde professionelt med friluftslivet, og jeg endte med at skrive en Mastergradsafhandling om: Naturrelation og økologisk bæredygtighed.

Men hvordan kombineres denne tankegang med min uhelbredelige forkærlighed for at udforske nye og fjer-

ne horisonter? Skrøbelige økosystemer og flyvemaskiner går jo ikke umiddelbart hånd i hånd. Så opgaven for mit friluftsliv bliver måske at arbejde professionelt for en grønnere fremtid på et didaktisk plan, samtidig med, at jeg må genfinde fascinationen for den natur der findes lige her.

Altså er det ikke fordi jeg har lagt de i starten opremsede aktiviteter bag mig. Nej, de er der fortsat til at sprede glæde og livsenergi. Men dette andet perspektiv, det naturbeskyttende og bæredygtighedsopbyggende, skaber den dybde jeg har brug for, hvis mit friluftsliv skal være andet og mere end en rekreativ fritidsaktivitet.

Af Thea Ø. Jacobsen

mit daglige virke er jeg i berøring med flere områder af det professionelle friluftsliv - jeg er p.t. ansat som efterskolelærer, hvor jeg underviser på bl.a. natur- og friluftslivslinjen. Derudover har jeg været inde som timelærer på Syddansk Universitet på kanomodulet og underviser freelance i regi af Nicus Nature på kajakkurser, samt som guide på vandre- og



skiture for Travelling Heels.

Tilgangen til friluftslivet og målet med det er, for mit vedkommende, forskelligt fra område til område.

På efterskolen har vi en bred ramme at agere indenfor, og vi har i teamet valgt at give eleverne et indblik i friluftslivets verden via aktiviteter, der er oplevelsesbetonede. De får således mulighed for at prøve mange forskellige ting af og vores håb er så, at de senere selv får lyst til at dykke dybere ned i noget af det. Grunden til at vi har valgt denne tilgang er, at eleverne kommer med meget forskellige forudsætninger og ønsker, hvilket vi bedst tilgodeser ved at præsentere dem for mange forskellige områder og give dem nogle enkle kompetencer, de så selv kan bygge videre på. Aktiviteterne har afsæt i det enkle friluftsliv, basisfriluftslivet med lejrLiv, vandring og skitur som de bærende elementer. Det bliver så krydret med kajak, klatring og rappelling. Vi har en hel dag til rådighed om ugen, når der er behov kan vi rykke rundt, så vi også disponerer over natten og morgenen næste dag. Det giver mulighed for overnatning ude.

Som underviser på universitetsniveau er udgangspunktet anderledes. Her er rammerne og indholdet givet, og der er et pensum som skal nås - derfor bliver oplægget her mere målrettet. Således handlede kanomodulet om, at de studerende skulle erhverve sig tekniske og praktiske færdigheder i kano og samtidig koble didaktikken på.

Når jeg underviser på kajakkurser og guider på vandre- og skiture er udgangspunktet, at deltagerne skal have en god oplevelse med elementet. Undervejs skal der også være noget som skal læres, men »den gode oplevelse« er ofte forudsætningen for at deltagerne er motiveret for at lære noget. Derfor er 1. prioriteten at skabe et trygt fundament for deltagerne.

I fritiden er det hovedsagelig skiture og kajak jeg bruger tid på - i selskab med venner og familie. På ski er det primært turski med overnatning i telt eller i hytte.

Ofte sniger der sig også her nogle læringsmomenter ind, da de der er med på turene ikke altid er så rutine-rede i denne »ferieform« :-). I kajak er det hovedsagelig dagsture, i alt slags vejr, lige fra den blikstille solskins-tur til en tur i bølgerne for at surfe med kajakken.

Af Lars Lauridsen

Efter et jobskift for to år siden fra Institut for Idræt på Aarhus Universitet til gymnasieverdenen har mit arbejdsmæssige friluftsliv ændret sig en del. Ture i kano og kajak med primitiv overnatning er afløst af 75 minutters moduler med o-løb og havkajak. Den store forskel på de to verdener er at jeg nu i højere grad skal sælge »produktet« med udgangspunkt i oplevelse frem for at lære de didaktiske greb og tekniske færdigheder videre med formål at tage på tur. Jeg har gennem de sidste 7-8 år undervist i havkajak og navigation på DGI Karpenhøj og i kajak hos Kajakgården. Endvidere afholder jeg ugekurser på Hadsten Højskole i natur og kultur på cykel rundt omkring i Østjylland.

Det frivillige friluftsliv

Jeg er bestyrelsesmedlem og webmaster hos foreningen Dansk Friluftsliv.

Det uorganiserede friluftsliv

De senere år har mountainbiken og kajakken fyldt meget, men efter køb af hus, endnu et barn og et jobskifte inden for de sidste 1½ år er det ikke blevet til meget. Mit sigte med den »private« del af friluftslivet er primært gode naturoplevelser, rekreativitet og fysisk træning. Om det er i kajak, på mountainbike eller med løbeskoene på er det altid med de tre komponenter i fokus og en god tur indeholder alle tre dele.

Da vi købte hus sidste år var noget af det første vi lavede i haven en bålplads, og i de forløbne uger har jeg fået påbegyndt shelteret til haven, så hele familien kan sove ude året rundt.



REFERAT FRA ÅRSMØDET 2013

Af Martin Johnsen

.....

Dato: Lørdag 20. april 2013

Sted: Tønballegård, Horsens

Fremmødte medlemmer og bestyrelse: 15 personer.

Dagsorden:

- 1) Valg af dirigent og referent
- 2) Bestyrelsens beretning
- 3) Regnskab 2012 og budget 2013
- 4) Fastlæggelse af kontingent
- 5) Indkomne forslag
- 6) Valg af bestyrelse
- 7) Valg af suppleant
- 8) Valg af revisorer
- 9) Eventuelt

Ad 1) Valg af dirigent og referent

Dirigent: Terkel Berg-Sørensen (TBS)

Referent: Martin Johnsen (MJ)

TBS konstaterede at generalforsamlingen var rettidigt indkaldt.

Ad 2) Bestyrelsens beretning

Formand Rasmus Simonsen fremlagde bestyrelsens beretning. Sidste årsmøde drøftede vi, på forespørgsel fra bestyrelsen, og på foranledning af en henvendelse fra Naturvejlederforeningen, en potentiel sammenlægning af »Dansk Friluftsliv« og »Naturvejlederforeningen«. Bestyrelsen fik opbakning til at arbejde videre med at afveje mulighederne. Bestyrelsen har dog



Foto: Martin Johnsen

i vores videre drøftelser været bekymret for, hvordan et eventuelt samarbejde ville stille os i forhold til det politiske arbejde. Med den uafhængighed Dansk Friluftsliv altid har haft, stiller det os frit til at mene, hvad vi vil.

I bestyrelsen er vi meget opmærksomme på at vi skal styrke vores engagement i det friluftspolitiske arbejde, både i forhold til Friluftsrådet, høringssvar og i forhold til f.eks. den nye nationale friluftspolitik, og hvad der ellers byder sig. Vi er i mange sammenhænge »turfriluftslivet«/det nordiske friluftslivs eneste stemme, og derfor er det vigtigt at vi engagerer os politisk, hvor vi har mulighed for det. Derfor var vi også to bestyrelsesrepræsentanter med til »Kick off« på arbejde med Danmarks nye nationale friluftspolitik. Desværre har vi ikke fået plads i en af de 10 arbejdsgrupper, som arbejder videre med fokuspunkterne fra workshopen, men vi følger arbejdet og vil bidrage der, hvor vi kan. Det politiske arbejde foregår både på nationalt niveau og på lokalt niveau. Vi er ikke i tvivl om, at vores medlemmer udfører et stort stykke både politisk og praktisk arbejde på begge niveauer. Vi vil gerne sætte fokus på dette arbejde ved at lave et temanummer af bladet, som samler beretninger fra projekter som enten er sat i søen eller realiseret lokalt af foreningens medlemmer. Vi håber, at det kan give lyst og inspiration til at flere vil gå i gang og skabe projekter rundt omkring i landet. Hvis nogen kender til sådanne projekter og lokale initiativer vil vi gerne høre om det.

De sidste år har »sikkerhed« endnu engang taget fokus. Denne gang helt konkret arbejde med at få udmøntet Søfartsstyrelsens retningslinjer for sejlads og den nye praksis med krav om sikkerhedsinstrukser. Et både vigtigt og desværre frustrerende arbejde.

Dette arbejde har gjort det tydeligt, at friluftslivet i Danmark lider under, ikke at have sin egen styrelse eller sit eget lovområde. Vi må leve med, at statens arealer varetages af Naturstyrelsen, reglerne for friluftsvejledning i kajak varetages af Søfartsstyrelsen, reglerne for færdsel er omfattet af Naturbeskyttelsesloven osv. Det giver ikke friluftslivet særlig gode betingelser, fordi ingen af disse styrelser har friluftslivet som deres primære interesseområde, ej heller tænkes mulighederne for udøvelse af friluftsliv i en større sammenhæng.

Det seneste år har stået i 25-års-jubilæets tegn. Kronen på værket blev udgivelsen af jubilæumsantologien lige inden årsskiftet. Vi er både glade og stolte over, at det lykkedes at få lavet endnu en flot antologi.

Det blev også til en ny hjemmeside. Endelig en hjem-

meside vi selv har fuld mulighed for at forme som vi vil. Hjemmesiden er en passiv informationsside som skal informere om foreningen, og hvordan man til-melder sig. Nyheder og andet aktuelt stof lever bedre på vores facebookgruppe. Brug den endelig. Vi glæder os over den megen aktivitet der er på siden.

Et fokusområde i det kommende år, bliver vores øst/vest balance. Vi ønsker flere bestyrelsesmedlemmer fra Østdanmark og årsmødet 2014 skal afholdes øst for Storebælt. Det glæder vi os til.

Ad 3) Regnskab og budget

Kasserer Thea Jacobsen gennemgik regnskab 2012 og budget 2013. Regnskab for 2012 blev enstemmigt godkendt. Regnskabet kan ses på hjemmesiden.

Ad 4) Fastlæggelse af kontingent

Bestyrelsen foreslår at kontingentet forbliver uændret.

Almindeligt medlemskab: 400 kr. årligt

Institutionsmedlemskab: 800 kr. årligt

Ved institutionsmedlemskab får man tilsendt 2 blade af hver udgivelse.

Ad 5) Indkomne forslag

Der var ingen indkomne forslag.

Ad 6: Valg af bestyrelse

På valg var: Rasmus Simonsen, Martin Johnsen, Thea Jakobsen. Alle tre var villige til genvalg og blev valgt. Følgende var ikke på valg: Dieter Toftkjær, Jesper Nielsen, Lars Lauridsen, Kamille Rohde.

Ad 7) Valg af suppleanter

Helle Harthimmer og Tejs Møller blev valgt som suppleanter til bestyrelsen.

Ad 8) Valg af revisorer

Mads Brodersen og Erik Jegsen blev genvalgt som revisorer. Vagn blev valgt til revisorsuppleant.

Ad 9) Eventuelt

Der blev diskuteret mulige årsmøde- og seminarformer. Tættere tilknytning til de professionelle, de forskellige uddannelsessteder m.m. Der blev afslutningsvis reklameret for julemødet fredag den 29. november.



FRILUFTSPROFILEN

Af Jacob Steensen, efterskolelærer på Brøderup Ungdomsskole

Min familie

I min barndom boede vi en årrække i Grønland. Der lå mange muligheder for familiefriluftsliv, og gennem de 3 år vi boede der, brugte vi naturen meget mangfoldigt. Der var mange oplevelser lige fra en telttur lige uden for bygrænsen til hundeslædeture med flere overnatninger.

Jeg oplevede det aldrig som dramatisk, men vi havde flere ture, hvor vi blev udfordret af den lunefulde grønlandske natur, hvor tåge eller vind hurtigt skiftede sceneriet. Det blev altid håndteret med ro og overblik. Det har jeg prøvet at tage med mig videre - uanset hvad der sker, så må man som den med ansvaret bevare roen og overblikket.

Gymnasiet

Da jeg skulle starte i gymnasiet havde jeg mulighed for at starte på en friluftslinje, hvor jeg for første gang stødte på en professionel friluftslivunderviser. Gennem vores friluftslivforløb var der meget fokus på både det

teoretiske og det praktiske. Det kunne blandt andet være som vores vintertur til Høvringen. Vi gik flere dagsture på langrendsski og havde pulsmålere på, så vi efter en lang dag på fjeldet kunne sidde i hytten om aftenen, og se hvordan dagens strabadser havde påvirket vores puls undervejs. På den måde fik vi knyttet vores langrendstur til en teoretisk viden om, hvordan vores hjerte reagerer på fysisk arbejde.

Vi havde i løbet af 1. g og 2. g mange små korte ture. Underviserne udfordrede os, da de fleste af os jo ikke var vant til at skulle forholde os til udfordringerne på en overnatningstur i det fri.

En af vores undervisere, Poul Tønder, udviste en glæde hver gang vi var på tur, der på mange måder var smittende, glæden gjorde det svært at være tvær, selv når man oplevede modgang.

Højskolen

Jeg tog på GIV for at dyrke gymnastik. Det skete bare ikke, da jeg igen blev præsenteret for friluftsliv og in-





teressen for udelivet tog over. Jeg kunne pludselig se friluftslivet på en anden måde: fra at være noget andre arrangerede for mig, til et område med mange muligheder, hvor jeg selv kom »ud«. Det skyldtes at man på højskolen blev mødt med en frihed til at bruge det udstyr som skolen rådede over. Det gjorde det let at blive fortrolig med kajak, kano og klatring.

På skolens vintertur var vi på fjeldski i Norge, det var første gang jeg prøvede noget som det, og det står i dag som en af de bedste ture jeg kan huske tilbage på. Vi havde både toptur, iglo og snehulebyggeri, langtur og natskiløb. Undervejs var det hårdt, men vi lærte at nyde det, det var jo nok i høj grad på grund af de to undervisere vi havde med på turen. Deres motto var, at man skulle gøre det svære med et smil. For når man er af sted på tur, så kommer der tidspunkter hvor man har kolde fødder, eller man må kæmpe ekstra hårdt for at komme op ad bakken. I de situationer er det vigtigt, man bevarer smilet og husker at nyde de gode stunder - de er trods alt i flertal.

HiT

Friluftsstudiet i Bø var en stor oplevelse for mig. I løbet af to år havde vi mange turdage. Vi lærte begrebet »tur efter evne« at kende. På de mange ture fungerede vi tit som vejledere for hinanden, hvor vi gav hinanden feedback på dagens forløb. Det blev et vigtigt skridt

i min friluftssuddannelse. De mange evalueringer af medstuderendes og egne vejlederevner, lærte mig at være opmærksom på gruppens sammensætning, og det vigtige i at man ikke sætter niveauet for højt, men samtidig stadig udfordrer de stærkeste i gruppen. Det er altså vigtigt, at man allerede i planlægningsfasen er opmærksom på, hvilke evner der er til rådighed i gruppen og prøver at få inddraget dem alle.

Efterskolen

Mit job, og godt nok er friluftslivet kun en del af min jobbeskrivelse, men i mit hoved er det en stor del. Jeg er glad for at kunne give mine elever friluftslivet med i deres bagage. Der er en del af eleverne, som i den grad søger noget at have deres identitet i. De har prøvet alle de klassiske fritidsaktiviteter, så på efterskolen bliver der åbnet døre ind til en anden verden.

Når de vælger friluftsliv på skolen, så prøver jeg at give dem gode oplevelser, samtidig med at de faktisk får opbygget færdigheder, og føler at de mestrer de forskellige dele af friluftslivet. Her får mange en succes og oplever at de rent faktisk kan noget.

Gennem mit liv er jeg blevet præget af de personer jeg har mødt, nu vil jeg gerne være med til at inspirere mine elever, og prøver her at åbne dørene til en verden de ellers ikke har mødt.

UGLEGYLP

Af Dieter Tofkjær, næstformand i Dansk Friluftsliv, natur- og friluftsvejleder



Flagermus

Vi har ifølge naturstyrelsen 17 arter af flagermus i Danmark, og på verdensplan findes der 650 nulevende arter under ordenen Chiroptera. Flagermusene i Danmark er fredet og beskyttet gennem habitatdirektivets bilag 9.

Her kommer en fortælling om flagermus og lidt fakta. Et par henvisninger til at ansøre lidt nysgerrighed til at gå på flagermusjagt.

Solen går ned bag en grædepil. Endnu en forårsdag er forbi. I et tårn på et gammelt slot venter flagermusene på mørket. Hele dagen lang har de hængt under en træbjælke.

Solen er omsider gået helt ned. Flagermusen Flak flyver allerede omkring. Hendes mund er helt åben. Hun laver hele tiden lyde. Ekkoet fortæller hende, om der er nogle insekter i nærheden. På den måde fanger hun meget hurtigt en hel del natsværmere og biller. Så flyver hun lavt over voldgraven for at få noget at drikke.

Flagermusene jager en times tid eller to hver aften og hver morgen. Og når de ikke jager, hænger de i tårnet. De er alle hun-flagermus, der venter på at føde deres unger. Man kan lige skimte dagslyset gennem en revne i den gamle mur. Lyset falder på Flak, som har travlt med at rense sig.

Nu er det blevet juni. Flak hænger i bagbenene. Hun ved, at fødslen nærmer sig. Ganske langsomt glider en flagermusunge ud af kroppen på hende. Flak opfanger ungen i en sæk, som hun former med vingerne. Ungen er nøgen og blind. Men alligevel i stand til at kravle op på kroppen af sin mor og gribe fat om brystvorten.

Alle flagermusene i tårnet har nu fået unger. De er ved at være klar til at jage. Flak er den første, der slipper bjælken. De flyver ud af tårnet gennem et hul i en rude. Flagermusungerne klynger sig fast til mødrenes pels og brystvorter. Tusinder af insekter kredser rundt om lygterne ved indkørslen.

En flagermusunge vokser hurtigt. Efter ti dage er den for tung til at være med på jagten. Da Flaks unge er seks uger gammel, lærer hun den for første gang at flyve. Først rundt om tårnet, hvor Flak udsender nogle høje, hvinende lyde. Den lille flagermus svarer nervøst tilbage. Så sætter den af og spreder vingerne ud. Flagermusungen flyver langs murene. Den leder desperat efter det vindue, hvor månen plejer at skinne ind. Efter få minutter er den helt udmattet. Men den lille flagermus skal nok holde sig fra jorden, hvor en husmår ligger på lur. I sidste øjeblik finder den ruden med hullet og får sig bragt i sikkerhed.

Når sommeren er ved at være forbi, kommer der også hanner for at bo i tårnet. Men en dag i september er tårnet pludselig helt tomt. Flagermusene er taget hen til deres trygge vinterboliger. Flak har fundet et godt sted i en dyb grotte. Der vil hun tilbringe vinteren sammen med en masse andre flagermus.

Inden Flak begynder på sin dvale, parrer hun sig med en han flagermus. Så hun er sikker på at få en unge igen den følgende sommer. Men det er der længe til. Nu falder Flak i en dyb søvn i den trygge grotte, hvor hun er sikret mod frost. Der kan hun ligge i op til seks måneder. Skal vi ønske hende fred og ro!

Flagermus findes som sagt over hele verden bortset fra Nord- og Sydpolen. I de koldere egne går de i vinterdvale. Der findes ca. 650 nulevende arter - antallet er faldet fra 875 arter i midt 70'erne.

Flak er af arten museøre. Flagermusen er et natdyr. Den er det eneste pattedyr der kan flyve rigtigt. De fleste flagermus spiser insekter. Med der findes også flagermus der lever af nektar, blod, fisk eller mus.

Jeg kan virkelig anbefale at læse i Dansk Pattedyrs Atlas fra Gyldendal der kom i 2007. Der er opdateret på fakta om udbredelse, biologi, forvaltning, trusler og status. Og ikke mindst en fantastisk kortlægning af hvor og hvor mange der er set i Danmark.





Foto: Kristian Dueholm Jensen

Jeg kan kun anbefale at lege lidt med en flagermusdetektor:
<http://www.naturinfo.dk/flagermus/detektor.htm>

Hvis man vil opleve flagermusene med andre og ikke på egen hånd:
<http://www.monsted-kalkgruber.dk/da/arrangementer>

Læs mere online
www.denstoredanske.dk/Natur_og_milj%C3%B8/Zoologi/Insekt%C3%A6dere,_kaguanger_og_flagermus/flagermus

TURBERETNING

Af Martin Johnsen, ansvarshavende redaktør, Dansk Friluftsliv, mbjohnsen@gmail.com

.....

Sidste efterår i september var det tid til en af årets ture sammen med en god kommerat - altså en af de ture uden alt for mange pædagogiske fedte-fingre og alt for meget planlægning og spekulationer. En tur hvor gode oplevelser, havkajak, hygge og væren stod som centralt indhold, og hvor vejen var målet.

Destination: Djursland. Rute: Kajakruten langs Syd-djurs' kyst var blevet lanceret - endda med fin folder med søkort, overnatningspladser, særlige kulturelle steder osv. Folderen kan hentes på www.syddjurs.dk. Den skulle vi da afprøve - altså bare os, havkajakkerne og folderen.

Vi mødtes på DGI Karpenhøj en fredag sidst på eftermiddagen, hvor vi havde lejet et par havkajakker. Vi havde ikke set hinanden i lang tid, så det var et par spændte drenge, som læssede kajakkerne på taget og kørte det korte stykke vej ned til Dragsmur, hvor turen skulle starte. Der var fantastisk vejr - sol fra en skyfri himmel og svag vind. Vejrudsigten lovede mere vind om søndagen, men det tænkte vi ikke nærmere over... Kajakkerne blev pakket efter lidt fumlen frem og tilbage - der skulle både være plads til våddragter, harpuner, rejehov, svømmefødder osv., da to drenge på tur ikke må gå ned på grej. Efter en times tid var vi klar. Planen var at krydse Ebeltoft Vig og overnatte på lejrpladsen ved Ahl Hage den første nat. Krydset burde føre os direkte til pladsen, nu lejrpladsens koordinater stod på kortet. MEN i min fumlen-og-famlen-pakning havde jeg »forpakket« min GPS. Pist væk var den! Men som tidligere ansat på DGI Karpenhøj og, hvis jeg selv skal sige det, rimelig godt kendt i lokalområdet sjussede vi os frem til, hvor vi troede lejrpladsen var på den anden side af vigen, så af sted gik det. Turen over vigen gik fantastisk - endelig af sted og så en hel weekend uden koner, kærestes, børn, arbejde og hverdagens småproblemer og udfordringer.

Krydset er vel omkring 6-7 km, og det nåede da også at blive en smule mørkt inden vi nåede land. Det lunede

godt, da vi så fladfisk smutte hen over sandbunden på det lave vand - i morgen skulle der undervandsjages. Da vi nåede land, hev vi kajakkerne op på stranden og begyndte vores søgning efter lejrpladsen - den burde jo efter bedste øjemål ligge lige inde i krattet. Men ting tager som bekendt tid. Efter lidt løben frem og tilbage på stranden lykkedes det dog os at finde den superhyggelige shelterplads inde i et skovkrat. Fantastisk! Pladsen bestod af to nybyggede shelters og bålplads. Efter lidt omklædning fandt vi trangiasættene frem, et par gode specialøl blev lukket op og alt var fryd og gammen. Kaffen blev skyllet ned med en god whisky, og vi snakkede om gamle studiedage, arbejde og livets små og store sten inden vi lagde os i posen for at sove.

Næste morgen stod vi op og tilberedte den klassiske havregrød - nu med chokolademüsli og friskhøstede brombær på toppen. Mmm... Mens vi klædte om fandt jeg min GPS - i lommen på min kajakvest. En lomme jeg selvfølgelig havde tjekket mindst 100 gange aftenen forinden. Jeg fatter det stadig ikke den dag i dag. Men nu var den i hvert fald fundet - så langt så godt. Planen for dagens roning var at runde færgehavnen i Ebeltoft og følge kysten rundt langs Elsegårde Strand og tage en frokostpause ved Kobberhage for at undervandsjage en fladfisk til aftensmaden. Turen gik uden problemer, der var svag medvind, solen skinnede og vandet var perfekt! Da vi nåede Kobberhage efter nogle timers hyggeroning, trængte vi til at nyde det gode vejr. Vi hev bådene op på land, smed rotøjet og spiste vores frokost. Nu var det tid til at afprøve vores medbragte undervandsjagt-udstyr. Noget vi begge ikke havde den store erfaring med, men glædede os gevaldigt til at få erfaring med.

På med udstyret, dykkerbøjen med ud og i gang var vi. Jeg har dykket i en del år, og synes livet under overfladen er helt vildt spændende. Der er så meget at kigge på, og det blev ikke mindre interessant, nu jeg også havde en harpun med ud. Uarhhh en rigtig jæger! Efter lidt tid spottede jeg en fin fladfisk på 3-4 meters vand. Jeg tog en dyb indånding og rullede ned mod

fisken. SVUP sagde det og den ellers så fine aftensmad var væk – bare sådan uden videre med et enkelt slag med halen. »Nå« tænkte jeg - »troede ellers det var så let«. Efter lidt mere søgen spottede jeg endnu en fin fisk, som jeg efter et velplanlagt bagholdsangreb skød – BANG! »Yes« - tænkte jeg, min første harpunskudte fladfisk - en rigtig fin slethvar på trangiapandestørrelse. Med kroppen fuld af adrenalin gik jeg på land – efter 1½ time i vandet var jeg også begyndt at småfryse lidt. Vi fik vores våddragter af og skålede i en god cognac – første fisk på harpun. Sådan!

Efter lidt tid i solen bestemte vi os for at ro videre mod lejrpladsen ved Boeslum Strand. Det gik meget bedre med at finde lejrpladsen nu, da GPS'en var kommet i spil. Vi fik slæbt vores udstyr op til shelteret, som lå 300 m fra stranden. Som forberedelse til aftensmadden strøg vi rejer med den medbragte rejehov og indsamlede frisk blæretang. Menuen stod på tangsuppe med rejer til forret og varmrøget laks og slethvar på trangia med tomatconfit og spidskål. Super lækkert! Om aftenen diskuterede vi endnu nogle af livets store spørgsmål, mens vi begge blev enige om, at vi havde taget for lidt øl med.

Søndag morgen skulle vi hele ruten tilbage - fra Boeslum Strand til Dragsmur. Ganske som vejrudsigten havde lovet var vinden kommet væltende ind over landet om natten, og der stod nu en stiv 14-15 m/s fra sydvest. Vi pakkede vores grej sammen og alt gik glat, mens vi lå i læ af land. Først da vi rundede Hassensør, kom vi til at arbejde for sagen. Det skal siges, at vi på ingen måde var i god roform sidste år - faktisk var det kun anden gang, vi sad i en kajak den sommer. Men hovedet kan ofte mere end kroppen, så vi kløede på - det er jo lidt ligesom at cykle. Har man først lært det og været i god form engang, så går det nok. Vi kæmpede os igennem bølgerne, og jeg er ret sikker på, at det er det hårdeste vejr og de største bølger, jeg nogensinde har været ude i. Vi kunne ikke tillade os at være ukoncentreret et eneste sekund. Efter et par timer i kaoshav rundede vi Færgen i Ebeltoft og trængte til et hvil - min makker havde fået ondt i skulderen, og sulten havde meldt sig. Frokosten blev tilberedt på trangia i regnvej - i læ for vinden bag en transformatorstation. Virkelig charmerende. Efter lidt overvejelser frem og tilbage blev vi enige om, at skulderen skulle skånes, og vi måtte afbryde turen her. En venlig x-kollega hentede os, så vi kunne komme om til vores bil på Dragsmur. Sikken en tur!



TURTIPS

Af Thea Jacobsen, freelance guide og naturvejleder jacobsen.thea@gmail.com

Turtips til professionen friluftsliv

At arbejde professionelt med friluftsliv kan være mange ting, der er flere arenaer at slå sine folder indenfor.

Jeg har de seneste år brugt en del tid på at arbejde med friluftsliv, både i kommerciel sammenhæng og i undervisningssammenhæng og har i den forbindelse gjort mig nogle erfaringer, af både didaktisk og praktisk karakter. Erfaringerne går på, hvilke tips der er nyttige, når man har grupper med ude.

En vindsæk eller fjelddug, som den også bliver kaldt er et »must«, den er i kraft af sine mange brugsområder uundværlig. Man kan sidde under den i ly for regnen, spænde den ud, så den lær for vinden, bruge den som sejl i kano og kajak, samt som overtræk til soveposen, hvis man skal sove under åben himmel. Alternativet til vindsækken er en presenning, men den fylder mere og er ikke så let at have i dagstursrygsækken.

En spiselig overraskelse, som man hiver frem når gruppen mindst venter det - det giver billige point, både som underviser og guide. Det kan på kort tid løfte stemningen til uanede højder. Vil man virkelig kræse om gruppen, kan pandekager på Trangia anbefales, men der er det min personlige erfaring, at det er vigtigt at indtænke ens egen grad af tålmodighed i projektet - med andre ord, det er en helafstens forestilling.

En veludrustet førstehjælpskasse, som udover diverse kompressionsforbindinger og plastre - bør også indeholde tændbriketter og hygiejnebind. Tændbriketterne er gode at have, hvis det har regnet længe og bål-tændingen trækker i langdrag. Hygiejnebind kan for den kvindelige del af gruppen blive altafgørende for hvor mange stjerner turen får. Så både mandlige og kvindelige undervisere og guider bør have det i deres førstehjælp. Når vi nu er i den boldgade, så er en tampon heller ikke dum at have med, er genial at bruge ved kraftig næseblod. Passer nærmest perfekt op i næseboret.

En lille notesbog til at notere sig dagens begivenheder i, kan være brugbar i både undervisnings- og kommerciel sammenhæng. Når man kommer hjem kan det være svært at huske, hvad der skete hvornår, i det ofte tætpakkede program. Her vil nogen sikkert indskyde at det ville være smart at bruge sin tlf. og ja, det kan der måske være noget om. Jeg foretrækker notesbogen, det er hyggeligt, kræver ikke strøm og så kan man gemme den så længe man har lyst og tage den frem og sidde og mindes turene engang imellem.

Se alle - lyt til alle! Når man færdes i et miljø hvor man ikke er hjemmevant er det vigtigt at føle sig tryk, så man kan slappe af og nyde turen. At komme rundt om alle i løbet af dagen, er en måde at skabe tryk på. At tage sig tid til at snakke med hver og én, og se dem i øjnene - har de det godt? Det kan være mens vi går/sejler eller er i lejren. Signelværdien af at se og lytte til alle er stor. Personligt tror jeg at det er vigtigt som vejleder for en gruppe, at man sender et signal om at der er styr på turen, og at alle i gruppen er en del af fællesskabet omkring turen. Det gælder egentlig uanset om det er en dagstur eller en længere tur og om det er elever, studerende eller gæster man har med.

Det tips jeg personligt har brugt mest, er at tænke over hvad jeg selv synes var gode tips da jeg var mere grøn og mindre erfaren. De tips er stadig brugbare og bliver givet videre i stor stil.

Friluftsprjekter

Er du med i eller har kendskab til et interessant friluftsprjekt inden for forvaltning, pædagogik, politik eller i foreningsregi, så hører vi gerne fra dig. Emnet vil være tema for oktobernummeret.

Redaktionen



TURMAD

Af Kamille Bjørn Rohde, underviser i naturfag og friluft vejleder

Kogekaffe

Min gode ven, friluft vejleder Daniel G. Sørensen, har på sin fremragende hjemmeside (www.vårude.dk), skrevet en lille tekst om kogekaffe. Den har jeg tyvstjålet til dette nummer, da det er en drik de fleste af os nok nyder i ny og næ. Hvis nogle af jer læsere ligger inde med lignende tekster om mad på tur er i meget velkomne til at dele dem med os andre. Send til kamilleroehde@gmail.dk

For de uindviede lyder kogekaffe måske umiddelbart ikke som noget, man har lyst til at drikke og de fleste får nok et billede på nethinden af en kop tjære med grums i. »Kogekaffe... Det lyder norsk« - det bliver også brugt i Norge, men er egentlig rimeligt udbredt. Du skal ganske vist ud på landet, fjeldet eller i skoven for at lede efter nogen, der vil give en kop, da den enkle måde kaffen laves på, efterhånden kun forbeholder sig skovarbejdere, rensdyrhyrder, bønder, jægere, fiskere, gamle folk og så naturligvis en del af friluftsfolket.

Kogekaffe er rejsekaffe

Kaffedrikning opstod i Mellemøsten i 1500-tallet og i løbet af ca. 100 år bredte kaffen sig til Europa. Det var i de finere lag af samfundet, at kaffen startede med at blive introduceret, men ret hurtigt blev det også populært i mellemklassen og snart drak alle kaffe.

En pave overvejede på et tidspunkt om kaffedrikning var syndigt og skulle forbydes. Indtil for hundrede år siden fandtes der ikke noget som hed kaffefiltre. Alle drak kaffen med lidt bundfald i. Det kunne man så passende spå om fremtiden i, når koppen var tom.

I en periode i løbet af historien var der mange i det nye Amerika, som drak deres kaffe direkte fra bålet og ikke komfuret. Nybyggere, pelsjægere, handlende, voyageurs, guldgravere, lykkejægere og cowboys levede alle ved siden af bålet om aftenen og natten. Om dagen var man på farten med et hårdt program, så maden var forholdsvis simpel og kaffen ligeså - men uanset hvor simpel kaffen var, så ville man ikke undvære den!

I dag er vi mere forvante med blandt andet kaffefiltre, espresso, cappuccino, moccamaster og en masse andet

spændende. For en god kop kaffe er ikke af vejen. På trods af fordomme om grums og tjære kan det faktisk godt lade sig gøre at lave en rigtig god kop kaffe over bålet på den gamle måde.

Men hvordan laver man kogekaffe? Er det bare at komme nogle kaffebønner i vand og lade det koge et stykke tid?

»Ja det er det« Har du ikke prøvet at lave kogekaffe før, så skal man jo starte et sted. En god opskrift på kogekaffe er ikke sådan noget, du finder lige med det samme. Det er noget, du skal ud og lure af og så prøve at gøre efter. Jeg eksperimenterer stadig...

Nogle fremgangsmåder kan give bedre resultat end andre, så husk på hvad du laver, hvis den lige pludselig er der. Kogetid, mængde af bønner til vandet, kaffesort, hviletid og ophældning i koppen kan hver især have noget at skulle have sagt.

Jeg har valgt at nævne en lille samling opskrifter og ideer og så lade det være op til læseren at prøve kogekunsten af selv.

Milles gode kop

Man tager en kobberkedel fra genbrugeren, fylder den med vand, ind i bålet og ud, når det koger.

Låget af, kaffe i, låg på, stå så længe det tager at fortælle en mindre røverhistorie - tæt nok på strålevarmen til ikke at blive kold, ikke så tæt på, at det koger, derefter dunkes hårdt ned 7 gange (evt. lige på det tidspunkt hvor røveren banker på) - og så lige ned i løgnhalsen. Solo udgaven er at hælde kogende vand over en skefuld kaffe, direkte i koppen. Gør en sølvske rødglødende over flammen, stik den i koppen - så syder og sprutter det, alt grums falder til bunden og kaffen er klar. Og forbløffende velmagende!

Steffens beretning - en historie fra nord

Steffen havde en lille sej same med som lystfisker-guide i Finlands ødemark. Hver morgen og aften satte guiden sin kedel over bålet (en sortbrændt fladbundet bulet en med lang og slank hældetud). Der var hældt





så meget vand i kedlen, at det stod ca. midt i hældetuden. Herefter var der kommet ca. 4 håndfulde kaffebønner i, og da vandet var kommet i kog, fik kedlen lov at blive stående, indtil kaffen skummede over og kom ud af hældetuden. Først da var der kaffe!

»...og så fik vi et stykke tørret rensdyrkød til at dyppe i kaffen«

Terjes gode kop

Terje bor i udkanten af en af Norges ældste nationalparker Rondane nationalpark, som ligger ca. 200 km. syd for Trondheim. Jeg iagttog hans kaffebrygning på en lille toptur på vinterfjeldet.

Når man skal tænde et bål om vinteren, gælder det om at få bålet fundament væk fra is og sne. Dette gøres ved enten at lave en lille platform af grene og flækket træ, som man herefter bygger bålet op på - eller du lægger en avis på isen og tænder bålet oven på den. Ved første tanke tænker man, at avisen vil brænde af med det samme, men det gør den bare ikke. Varmen stiger opad, og gløderne når ikke at få ilt nok til at nå at brænde igennem avisen, mens bålet brænder. Smart fif!

Med et godt bål satte han kedlen (her 0,5 l) over og ventede til vandet kogte. Herefter tilsatte han 3-4

håndfulde kaffe fra posen og lod det koge videre i 3-4 minutter. Så blev det hældt stille over i koppen, og solen skinnede.

Egne betragtninger

Jeg har haft gode erfaringer med at lade kaffen stå og småvarme op ad bålet i 10-15 minutter efter at den skulle have været færdig. Ikke noget med at det skal koge, bare varme.

Man kan lave et lille filter af en grandusk i tuden på kanden, eller si kaffen gennem et bundt græs. Men du kan næsten ikke undgå lidt grums i bunden af koppen, når du laver kogekaffe, og jeg vil vove at påstå, at det gør kaffen mere autentisk og ægte.

Sidst, men overhovedet ikke mindst skal nævnes selve oplevelsen, du er i, når du står der og nyder kaffen et sted derude. Jeg synes, at man skylder sig selv og andre at gøre kogekaffen til et lille »ritual«. Den proces du gennemgår med at tænde et lille bål, få kedlen over, småsnakke lidt, nyde omgivelserne og udsigten, finde kopper og mugs frem for derefter bare at være i zen, når du får kaffen... mmm! Det er nærvær og frihed.

Tak for kaffe!!!

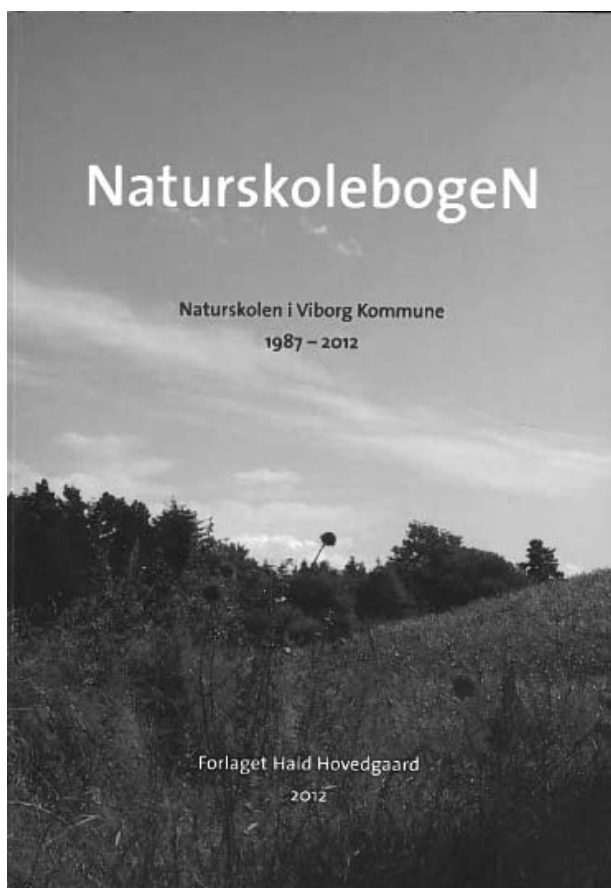


BOGANMELDELSE

Af Martin Johnsen, ansvarshavende redaktør, Dansk Friluftsliv, mbjohnsen@gmail.com

.....

Foto: Martin Johnsen



Bogen er skrevet i forbindelse med Naturskolen i Viborg Kommunes (Naturskolen ved Halds) 25 års jubilæum - 1987-2012. Bogen indledes med forskellige små kapitler om Naturskoler i Danmark, naturskolens målgrupper, værdier, økonomi, netværk, udvikling af ideer med mere. Herefter følger 42 velbeskrevne ideer og aktiviteter i naturen, hvor naturskolens erfaringer med de enkelte aktiviteter deles med læseren: Hvilket alderstrin passer aktiviteten til, antal deltagere, årstid og varighed. Dertil kommer en grundig og lavpraktisk beskrivelse af, hvordan man griber aktiviteten an samt en udstyrsliste. Efter flere af aktiviteterne er der indskrevet en eller flere af folkeskolens Fælles Mål, som aktiviteten kan relateres til.

Bogen rummer masser af inspiration og videndeling – den samler trods alt op på 25 års erfaring fra naturvejledning med både børn, unge og voksne.



Naturskolebogen

Forfattere: Jens Frydendal og Vibe Winckles
Forlag: Hald Hovedgaard
Udgivelsesår: 2012
Sider: 296
ISBN: 87-981766-8-4
Pris: 100 kr. plus porto
Bestilles på: www.viborg.dk/naturskolen

I en boganmeldelse af denne bog står: »Dette er ikke en bog. Det er en skatkiste« (www.skoveniskolen.dk). Og det er lige hvad det er - en skatkiste af ideer til, hvordan vi kan bruge naturen ind i vores undervisning med forskellige målgrupper. Ideerne favner bredt - lige fra indianerliv, grøn mad, vikingetid til hyttebygning, botanik og svampetur. I alt er 42 aktiviteter beskrevet, og så er de lige til at hugge og bruge i egen undervisning – sår'n da.



Friluftsliv i fokus

Friluftsvejleder

1-årig efter- og videreuddannelse eller som fleksibelt forløb, der giver dig et praktisk og teoretisk fundament for kursusvirksomhed og pædagogisk arbejde i relation til friluftsliv (60 ECTS). **Studiestart:** 5. august.

Pædagogisk diplommodul i friluftsliv og udemotion

Diplommodul under Pædagogiske Diplomuuddannelse i Idræt med fokus på uderum som legeplads, motionsrum, læringsmiljø, politik og projektledelse (10 ECTS).

Studiestart: 21. august.

6 ugers selvvalgt uddannelse i friluftsliv

I samarbejde med professionshøjskolen Metropol tilbyder vi også 6 ugers kurser for ledige i friluftsliv, udemotion og kajak med henblik på, at du kan supplere din pædagogiske baggrund med friluftsfaglige kompetencer. Følg med på hjemmesiden for det aktuelle kursusudbud.

Masterkurser i friluftsliv

Et forskningsbaseret og praksisrelateret deltidsstudie med friluftsliv som omdrejningspunkt, hvor de tre masterkurser samt masterprojekt kan indgå i en masteruddannelse som et fleksibelt forløb over 2-6 år (60 ECTS).

Næste kursus er "Politik, planlægning og forvaltning". **Studiestart:** 29. august, **Ansøgningsfrist:** 15. juli.

